

ISIO 2012-2013 info

Informiranje in Svetovanje
v Izobraževanju Odraslih

Pred vami je *četrt*a številka skupnega časopisa *štiri*-najstih slovenskih svetovalnih središč za izobraževanje odraslih – *Info ISIO 2012–2013*. Svetovalna središča za izobraževanje odraslih v vseh slovenskih regijah nudijo odraslim *brezplačno informiranje in svetovanje, povezano s katerim koli vprašanjem o izobraževanju in učenju odraslih*.¹

Mreža 14 svetovalnih središč se je postopno razvijala od leta 2001 naprej. Letos poleg prvih petih središč svojo 10-letnico delovanja obeležujejo še tri svetovalna središča – Gorenjska, Postojna in Zasavje. Poleg nudenja brezplačne pomoči in podpore odraslim pri odločanju za izobraževanje ter med izobraževanjem in učenjem se ves čas trudijo, da se povezujejo tudi z drugimi organizacijami, ki v okolju delujejo na področju izobraževanja odraslih. Njihovo dejavnost *strokovno podpira Andragoški center Slovenije*, ki je osrednja nacionalna organizacija za razvoj in promocijo izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Leto 2012 je Evropska komisija razglasila za Evropsko *leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti*. Letošnje evropsko leto opozarja na pomen, ki ga imajo starejši v družbenem življenju. Aktivno staranje pomeni, da smo tudi na starost zdravi in družbeno dejavni, da nam je delo v zadoščenju, da smo v vsakdanjem življenju samostojni in se udeležujemo kot državljani. Evropskemu letu aktivnega staranja smo pozornost namenili tudi v tej številki našega skupnega časopisa. Poleg vsebin o aktivnem staranju v časopisu predstavljamo tudi druge teme, povezane z različnimi *možnostmi izobraževanja* in učenja odraslih. V časopisu najdete prispevke o novostih v *formalnem in neformalnem izobraževanju odraslih*. Če se za izobraževanje še odločate, so za vas pomembne tudi *informacije o možnostih sofinanciranja*. V njem najdete tudi prispevke o *možnostih izobraževanja, če ste zaposleni ali brezposelni*

¹ Od leta 2008 do 2012 njihovo dejavnost financirata Evropski socialni sklad (85 %) in Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (15 %), zato so na vseh straneh časopisa tudi uradni znaki teh organizacij.

ali če bi radi, da vam svetovalci *že pridobljeno znanje in izkušnje* ovrednotijo. Če se že izobražujete ali o tej možnosti še razmišljate, boste v njem našli prispevke o *svetovalni podpori in pomoči odraslim*, Posebej vas vabimo, da si preberete *zgodbe učecil se odraslih*, ki so svojo izobraževalno pot že uspešno izpeljali.

Časopis *Info ISIO 2012–2013* je le del skupnih dogodkov vseh 14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih ob Dnevih slovenskih svetovalnih središč, ki letos potekajo med **19. in 21. septembrom 2012**. Središča skupaj s partnerskimi organizacijami pripravijo različne dogodke z *namenom približati informacije o možnostih izobraževanja in učenja odraslih čim širšemu krogu ljudi. Povabljeni ste, da se katerega od njih v vašem kraju udeležite tudi vi!* Kje in kdaj jih središča organizirajo, si lahko ogledate na spletni strani: www.acs.si.

Tanja Vilič Klenovšek in Andreja Dobrovoljic
Andragoški center Slovenije

VSEBINA:

Centri vseživljenjskega učenja – spodbujamo učenje za življenje	2
Svetovalna podpora pred izobraževanjem	3
Možnosti izobraževanja za zaposlene	4
Novosti v formalnem srednjšolskem izobraževanju odraslih	5
Višješolski študij v Sloveniji	6
Novosti v visokošolskem izobraževanju odraslih	7
Priznavanje in vrednotenje predhodno pridobljenega znanja – koristi za udeleženca	8
Možnosti izobraževanja za brezposelne	9
Svetovalna podpora med izobraževanjem	10
Možnosti svetovanja in izobraževanja za starejše – medgeneracijsko izobraževanje	11
Aktualne vsebine za vsak dan	12
Pomoč - projekt za prebivalce Pomurske regije	13
Možnosti sofinanciranja izobraževanja	14
Svetovalna središča za izobraževanje odraslih	16

Centri vseživljenjskega učenja – spodbujamo učenje za življenje

Veliko možnosti brezplačnega izobraževanja odraslih ponuja 14 Centrov vseživljenjskega učenja, ki se nahajajo v vseh regijah in imajo sedež na eni od ljudskih univerz. Njihovo delovanje sofinancirata Evropski socialni sklad (85 %) in Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (15 %). Posamezni centri so si sicer zastavili različne, svojemu okolju prilagojene vizije delovanja in poslanstva, kljub temu pa imajo vsi centri nekaj skupnih točk oziroma dejavnosti:

- **Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih – ISIO**, kjer lahko odrasli dobijo vse odgovore na vprašanja v zvezi z izobraževanjem.
- Vsi Centri VŽU so v svojih regijah vzpostavili več **Točk vseživljenjskega učenja (TVŽU)**, ki so namenjene predvsem organiziranemu samostojnemu učenju s pomočjo računalnika, interneta in multimedijskih gradiv.
- Centri VŽU imajo tudi vzpostavljene spletne portale, ki omogočajo brezplačen dostop do gradiv za samostojno učenje, ponujajo različne informacije o dejavnostih in aktivnostih v okviru CVŽU ter možnosti zastavljanja vprašanj v zvezi z izobraževanjem, zaposlovanjem ipd. (Naslovi spletnih portalov so navedeni v spodnjem okvirčku.)
- Pod okriljem Centrov VŽU so ponekod vzpostavljena informativna mesta ali kotički **Centra za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS)**, ki se osredotočajo na **poklicno svetovanje, Borze znanja in mobilne svetovalne službe**.
- Centri VŽU na svojih točkah organizirajo **delavnice in izobraževanja** za aktivno državljanstvo, motivacijske

delavnice za spodbujanje e-učenja, podjetniške delavnice, okrogle mize, posvete, prireditve ter druge dejavnosti in aktivnosti, ki so namenjene spodbujanju in razvoju kulture vseživljenjskega učenja na vseh ravneh družbenega življenja in za vse ciljne skupine.

Kako zelo pomembni in kako tesno vpeti so v lokalno okolje slovenski Centri VŽU, izpričuje nagrada **Oskar za učenje**, ki jo podeljujemo v Centru VŽU Savinjska. S tem priznanjem odkrivamo tiste posameznike, ki so v svojem življenju morali vložiti veliko truda, vztrajnosti in poguma, da so lahko svojo življenjsko zgodbo spremenili v zgodbo o uspehu. Z oskarjem namreč izpostavimo njihovo pot pri iskanju in pridobivanju znanja ter slavimo njihove učne dosežke, ob tem pa skušamo spodbuditi tudi druge odrasle, da spoznajo moč v sebi in stopijo na pot spreminjanja. Pri tem smo jim lahko Centri vseživljenjskega učenja s svojimi prijaznimi sodelavci in seveda široko paleto brezplačnih izobraževalnih in svetovalnih dejavnosti v veliko pomoč in oporo: svetujemo, pomagamo pri premagovanju učnih strahov in težav, predvsem pa jim stojimo ob strani in verjamemo vanje.

Oskarja za učenje smo letos v Centru vseživljenjskega učenja Savinjska podelili že petič. Ob tej priložnosti smo se spomnili tudi dobitnikov iz preteklih let, med katerimi lahko izpostavimo zgodbo Mirice Vasle, ki je letos prejela še nagrado Andragoškega centra Slovenije za posebne dosežke na področju vseživljenjskega učenja.

*Franja Centrih
Svetovalno središče Žalec*

CVŽU – Centri vseživljenjskega učenja

• CVŽU Dolenjska	www.cvzu-dolenjska.si
• CVŽU Gorenjska	ucenje.cvzu-gorenjske.si
• CVŽU Koroška	www.cvzu-koroska.si
• CVŽU Ljubljanske urbane regije - LUR	www.cvzu-lur.si
• CVŽU Notranjsko-Kraške regije	www.cvzu-krasno.si
• CVŽU Obalno-Kraške regije	www.ok-tocka.si
• CVŽU Podravje	www.cvzu-podravje.si
• CVŽU Pomurje	www.cvzu-pomurje.si
• CVŽU Posavje	www.cvzu-posavje.si
• CVŽU SAŠA	www.vzu.si
• CVŽU Savinjska	www.cvzu-savinjska.si
• CVŽU Severne Primorske	www.lung.si
• CVŽU Zasavje	cvu.gess.si
• CVŽU Zgornje Podravske	www.cvzu-zgornjepodravje.si

Oskar za učenje

Svetovalna podpora pred izobraževanjem

Odrasli se na svetovalna središča za izobraževanje odraslih najpogosteje obračajo pred vključitvijo v izobraževanje in učenje, saj mnogi potrebujejo dodatne spodbude in pomoč pri oblikovanju ciljev in osebnega izobraževalnega načrta za svojo pot učenja. Za odrasle je to velik korak, saj se bodo v primeru vključitve v izobraževanje, družinskim in službenim obveznostim pridružile še izobraževalne.

Svetovalci v svetovalnih središčih lahko veliko pomagamo. Smo dobri poslušalci, spodbujamo in pomagamo usmerjati odraslega k cilju, ki si ga je postavil.

Da bo svetovalna podpora čim bolj prilagojena konkretnim potrebam in ciljem, je pomembno, da odkrijemo posameznikove potrebe po izobraževanju in analiziramo njegova dosedanja znanja, ki jih je pridobil v šoli (formalna znanja) ali v usposabljanjih in tečajih (neformalna znanja), pa tudi pri delu. Vendar pa je temeljno delo svetovalca v svetovalnem središču andragoško svetovalno delo, ki zajema več ključnih aktivnosti, od pomoči odkrivanja posameznikovih potreb po izobraževanju in učenju, do motiviranja in spodbujanja za vključitev v izobraževanje, predstavljanja izobraževalnih programov, možnosti financiranja izobraževanja, predstavljanja, kaj lahko nova znanja posamezniku pomenijo z vidika razvoja osebne ali delovne poti ter tudi podporo in pomoč med potekom izobraževanja.

Pri tem ima pglavitno vlogo individualna prilagoditev svetovalne pomoči pri obravnavi svetovanca. Poznamo **dva vidika**:

- **način obravnave svetovanca:** pomeni, da svetovalec zmeraj izhaja iz posameznikovih okoliščin in potreb,

Pregled vseh aktualnih možnosti izobraževanja odraslih si lahko ogledate na spletni strani: pregled.acs.si.

ki lahko pomembno vplivajo na opredelitev ciljev, povezanih z izobraževanjem in učenjem, ter

- **način vodenja svetovalnega procesa:** pomeni, da se lahko pri svetovanju prepletajo različne dejavnosti svetovanja, ki so odvisne od vsebine svetovalnega procesa. To je lahko informiranje, poglobljeno svetovanje, zastopanje posameznika v drugih institucijah, če je to potrebno, spremljanje posameznika po svetovalnem procesu in pridobivanje povratnih informacij o poteku izobraževanja in nadaljnjih ciljih.

Če torej želimo, da bo naša svetovalna pomoč, ki jo želimo nuditi svetovancu, uspešna in dovolj temeljita, je zelo pomembno, da v svetovalnem pogovoru pridobimo čim več informacij ter s tem pridobimo pregledno sliko o svetovančevem problemu. Ob tem seveda ne smemo pozabiti, da naše delo temelji na zaupnosti, nepristranskosti ter objektivnosti, kar je v procesu svetovanja izrazitega pomena.

Glavno poslanstvo svetovalca v svetovalnem središču za izobraževanje odraslih je in bo tudi v prihodnje, podpora odraslim v različnih življenjskih obdobjih na njihovih poteh odločanja za izobraževanje ali med izobraževanjem, s posebnim poudarkom na uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti njihovega izobraževanja.

Mateja Hlupič
Svetovalno središče Ptuj

Status udeleženca izobraževanja odraslih

Odrasli si ob vpisu v izobraževalne programe pridobijo **status udeleženca v izobraževanju odraslih**. S tem statusom si pridobijo pravico do strokovno organiziranega izobraževanja in do drugih pravic, določenih z Zakonom o izobraževanju odraslih (Uradni list RS, št. 110/2006). Za udeležence izobraževanja odraslih, ki se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnošolskega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja in so mlajši od 27 let, je pomembna določba zakona, v katerem njihove pravice izenačuje s pravicami dijakov. Tako imajo ti udeleženci pravico do

zdravstvenega varstva iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in pravico do drugih ugodnosti ter pravic (na primer: prevozi, štipendiranje, opravljanje začasnih ali občasnih del prek pooblaščenice organizacije za posredovanje dela) v skladu s posebnimi predpisi. Pogoji za koriščenje teh pravic pa je, da niso ali v delovnem razmerju ali prijavljeni kot brezposelne osebe ali se ne izobražujejo v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Omenjene pravice je mogoče uveljavljati do dopolnjenega 27. leta starosti. Status udeleženca odraslih pa preneha, ko udeleženec uspešno konča izobraževanje ali z izpisom iz tega izobraževanja.

Možnosti izobraževanja za zaposlene

Redno izobraževanje (ne glede na stopnjo) nas žal ne more opremiti z znanjem, ki bi zadoščalo za ves čas aktivne delovne dobe. Vsako delovno mesto zahteva svoja specifična znanja, zato je nemogoče, da bi nam šola nudila množico vsega, kar utegnemo potrebovati na tem ali onem delovnem mestu. Hkrati je obdobje, v katerem živimo, zelo turbulentno. Tehnološke in družbene spremembe so vse hitrejšje. Zato je znanje, ki ga imamo danes, lahko jutri že zastarelo in potrebuje osvežitev ali pa ga trg dela sploh ne potrebuje več. V Sloveniji smo zadnja leta pričala izumiranju določenih poklicev; najočitneje se to kaže na področju poklicev v tekstilni in usnjarski industriji, a hkrati tudi pri nastajanju novih, še posebej na področju storitvenih dejavnosti in računalništva. Zato moramo biti zaposleni v stalni pripravljenosti in iskati nova področja, na katerih bi se lahko uveljavili. To pa pomeni, da moramo nenehno izpopolnjevati svoje znanje in slediti tehnološkim novostim na svojem strokovnem področju ter razvijati svoje ključne kompetence.

Podatki kažejo, da se stopnja vključevanja odraslih v izobraževanje v Sloveniji povečuje¹. Žal pa se povečuje tudi razlika med tistimi, ki se v izobraževanje vključujejo večkrat, in na drugi strani tistimi, ki se v izobraževanje vključujejo redko ali nikoli. Med zadnjimi so pogostejše moški, odrasli z nižjo stopnjo izobrazbe, zlasti tisti, ki nimajo dokončane štiriletne srednje šole, starejši zaposleni (nad 50 let) ter zaposleni v malih in srednje velikih podjetjih, še posebej zaposleni v proizvodnih dejavnostih. Prav te odrasle želimo še posebej spodbuditi, da si z vključitvijo v različne možnosti izobraževanja izboljšajo zaposlitvene priložnosti, možnosti ohranjanja zaposlitve ter možnosti napredovanja in razvoja kariere v poklicu, ki jih veseli.

Možnosti za izobraževanje zaposlenih je veliko, različne programe s sofinanciranjem spodbuja tudi država, zato so mnogi od njih za udeležence brezplačni. Večino programov izvajajo ljudske univerze, srednje šole – enote za izobraževanje odraslih – in zasebne izobraževalne organizacije po vsej Sloveniji. Na primer: za tiste, ki potrebujejo

dodatne spodbude in želijo preveriti ali dopolniti osnovna znanja, priporočamo 300-urni program Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Moje delovno mesto. Program je primerno izhodišče za dokončanje prekinjenega izobraževanja oz. nadaljevanje izobraževanja na višji stopnji od že dosežene. Programi za pridobitev izobrazbe so, z izjemo osnovne šole za odrasle, plačljivi. Vendar je po končanem izobraževanju ali delu izobraževanja na srednješolski ravni na Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendij mogoče oddati vlogo za povračilo šolnine (www.sklad-kadri.si). To je za marsikoga primerna spodbuda pri odločitvi za izobraževanje. Razpis za ta namen se imenuje Javni poziv za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja. Odprt bo še eno leto; višina preostalih sredstev je v tem trenutku nekoliko nejasna, upamo pa, da bo sredstev dovolj za vse zainteresirane in da bo država s podobnimi načini financiranja nadaljevala tudi po izteku tega javnega poziva. Poleg tega je konec junija 2012 Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendij objavil tudi že tretje javno povabilo za zbiranje ponudb v okviru programa Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih 2011. Ta je namenjen podjetjem, zlasti manjšim in srednje velikim, da zaprosijo za sofinanciranje splošnega in strokovnega izobraževanja svojih zaposlenih, starih nad 50 let. Zato je smiselno v podjetju preveriti, ali so izkoristili možnost prijave, in če so jo, kakšna izobraževanja načrtujejo za zaposlene. Ne nazadnje pa veliko različnih vsebin s področja neformalnega učenja ponujajo tudi centri vseživljenjskega učenja ter ljudske univerze in druge izobraževalne organizacije prek projektov, kot so Neformalno učenje odraslih, Teden vseživljenjskega učenja in podobnih. Z informacijami o programih in možnostih v posameznih lokalnih okoljih vam prijazno postrežemo v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih. Stike najdete na spletnem naslovu isio.acs.si.

Valentina Uran
Svetovalno središče Zasavje

Javno povabilo k prijavi za sofinanciranje šolnin za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja v šolskih letih od 2007/2008 do 2012/2013: www.sklad-kadri.si/si/razpisi-in-objave/naslovnica/razpis/n/sofinanciranje-solnin-izobrazevanje-odraslih-2007-2013-107-jp

¹ Izobraževanje odraslih (Po anketi o izobraževanju odraslih, Slovenija, 2007. SURS, Statistične novice, št. 3/2010: stat.si/doc/statinf/09-SI-272-1001.pdf (6. 6. 2012) in Tanja Vilič Klenovšek, Jerca Rupert, Sabina Jelenc Krašovec: Svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, 2011.

Novosti v formalnem srednješolskem izobraževanju odraslih

Avgusta so izšle *Informacije o izvajanju izobraževanja odraslih v šolskem letu 2012/2013*. Informacije nadomeščajo dokument, ki ga poznamo pod imenom razpis za vpis odraslih za tekoče šolsko leto. V njih so objavljeni programi nižjega in srednjega poklicnega, srednjega tehniškega oz. strokovnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja odraslih in enoletni programi poklicnih tečajev. Dokument nudi osnovne podatke o tem, kakšna je ponudba programov po regijah in tudi po tipu izobraževalnih ustanov na področju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih. Poleg podatkov o srednješolskih programih informacija vsebuje tudi podatke o programih priprav na preverjanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij, podatke o dejavnostih v podporo izobraževanju odraslih (svetovalna središča, središča za samostojno učenje) ipd.

Praksa kaže, da se nemalokrat triletni programi srednjega poklicnega izobraževanja v različni izobraževanja odraslih izvedejo v dveh šolskih letih; programi štiriletnega srednjega strokovnega izobraževanja pa praviloma v treh šolskih letih. Število let izobraževanja je odvisno tudi od predhodne izobrazbe in izdelanega individualnega izobraževalnega načrta.

Za odrasle z zaključeno štiriletno srednjo šolo ali vsaj z zaključenim zadnjim letnikom programa srednjega strokovnega izobraževanja in tudi za tiste, ki imajo zaključen četrti letnik gimnazije in niso opravili mature, so zanimivi **programi poklicnih tečajev**, ki omogočajo spremembo poklica v enem samem šolskem letu. Vključitev v poklicni tečaj omogoča pridobitev predvsem novih strokovnih znanj. V zadnjih letih je bilo največ zanimanja za program poklicnega tečaja Predšolska vzgoja in Ekonomski tehnik. Drugo možnost ponuja maturitetni tečaj, ki omogoča pripravo na opravljanje splošne mature. Poleg tega pa se osebe, ki so ali bodo v letu, v katerem bodo opravljale splošno maturo, dopolnile najmanj 21 let, lahko pristopijo k opravljanju le-te brez obiskovanja maturitetnega tečaja ali drugih programov izobraževanja.

Odrasli z zaključeno triletno srednjo poklicno šolo, pa lahko nadgradijo stopnjo izobrazbe v t.i. dveletnih **programih poklicno-tehniškega izobraževanja**, ki so označeni s kratico PTI. Posebnost le-teh je, da je kot vpisni pogoj navedena določena smer poklicne izobrazbe, v nekaterih primerih pa je navedeno tudi število let delovnih izkušenj, ki jih posameznik, ki se vpisuje, mora že imeti. V praksi izobraževanja odraslih se med PTI programi najpogosteje izvaja Ekonomski tehnik, čedalje več vprašanj pa zaznavamo tudi za program Gastronomija, Logistični tehnik, Strojni tehnik ipd. Tako za programe triletnega srednjega poklicnega izobraževanja kot za programe štiriletnega srednjega strokov-

Informacije o izvajanju izobraževanja odraslih v šolskem letu 2012/2013 najdete na spletni strani www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Vpis/Vpis_2012_13_Informacija.pdf. V dokumentu so objavljeni tako programi nižjega in srednjega poklicnega, srednjega tehniškega oz. strokovnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja odraslih kakor tudi enoletni programi poklicnih in maturitetnih tečajev.

nega in tudi dveletnega poklicno-tehniškega izobraževanja pa velja, da je za vpis pri nekaterih potrebno izpolnjevati določene zdravstvene zahteve in da je za to potrebno predložiti zdravniško potrdilo ali celo opraviti preizkus posebnih nadarjenosti znanja oziroma sposobnosti.

Prenovljeni srednješolski programi omogočajo tudi možnost pridobitve **nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK)**, in to celo v primerih, ko posameznik formalnega šolanja ne zaključi v celoti. Posamezni izobraževalni programi namreč določajo, kateri strokovni moduli omogočajo potrditev poklicnega znanja pred komisijo za nacionalne poklicne kvalifikacije. NPK namreč predstavlja formalno priznano usposobljenost, ki je potrebna za opravljanje določenega poklica. Zajeten seznam različnih programov priprav na preverjanje in potrjevanje NPK-jev je običajno objavljen na zadnjih straneh razpisa za vpis.

Če imate kakršnokoli vprašanje, povezano z možnostmi vpisa v srednješolsko izobraževanje odraslih, se lahko obrnete na najbližje svetovalno središče za izobraževanje odraslih (kontakti so navedeni na zadnji strani časopisa) ali se neposredno oglasite na izbrani izobraževalni organizaciji (kontakte najdete v navedenih razpisih oz. informaciji). Svetovalci bomo odrasle še naprej opogumljali k vključitvi v izobraževanje. Saj veste, da v svetovalnih središčih pravimo, da znanje razpira krila.

Alenka Sagadin Mlinarič
Svetovalno središče Maribor

Seznam novih in prenovljenih srednješolskih programov najdete na portalu Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport: portal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/index.htm

Višješolski študij v Sloveniji

Višje strokovno izobraževanje pomembno dopolnjuje ponudbo v našem terciarnem izobraževanju, ki sicer obsega še visokošolski strokovni in univerzitetni študij. Vedno pogosteje se tudi v Evropi opozarja na pomen tovrstnega izobraževanja, ki ga označujejo kot krajše terciarno izobraževanje. To naj bi bilo izrazito praktično usmerjeno in naj bi temeljilo na aktualnih potrebah delodajalcev. In prav po izraziti poklicni naravnosti se višješolski programi razlikujejo od visokošolskih. Praviloma **trajajo dve leti**, s pridobitvijo diplome višje strokovne šole pa udeleženci dosežejo **raven izobrazbe 6/1**.

Tudi višje strokovno izobraževanje pozna pojem rednega in izrednega študija. Dobro je vedeti, da imajo študenti, mlajši od 27 let, ne glede na to, ali se študij izvaja kot redni ali izredni, pravico do zdravstvenega zavarovanja ter drugih ugodnosti in pravic v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju ali prijavljeni na ZRSZ kot iskalci zaposlitve. Pravice in ugodnosti iz statusa lahko uveljavljajo največ tri leta.

Vsako leto izide **Razpis za vpis v višje strokovno izobraževanje**. Za študijsko leto 2012/13 je prosta mesta v 29 različnih študijskih programih razpisalo 53 višjih strokovnih šol. Novost sta programa Bionika in Varovanje. Največ vpisnih mest, kar dobro tretjino, v javnih

višjih šolah ponujajo programi s področja tehnike, proizvodne tehnologije in gradbeništva.

Pogoj za vpis v višješolski študijski program je opravljena splošna ali poklicna matura (zaključni izpit oz. diploma pred letom 2002) ali pa opravljen mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit skupaj s tremi leti delovnih izkušenj in opravljenim preizkusom znanja iz slovenščine (oz. italijanščine ali madžarščine na narodnostno mešanih območjih) in matematike ali tujega jezika v obsegu, določenem za poklicno maturo. Programi Fotografija, Medijska produkcija, Oblikovanje materialov in Organizator socialne mreže pa za vpis poleg splošnih pogojev zahtevajo še opravljanje preizkusa posebne narodenosti oz. psihofizične sposobnosti. Pravila, postopek in roke vpisa natančno opredeljuje že omenjeni razpis, ob čemer velja poudariti, da se kandidati za izredni študij prijavljajo in vpisujejo po enakem postopku in v enakih rokih kot kandidati za redni študij.

Nekatere višje strokovne šole ponujajo tudi **študij na daljavo**, ki obstaja le kot oblika izrednega študija. E-študij omogoča udeležencem večjo fleksibilnost in je zlasti primeren za posameznike, ki zaradi zahtevnejših službenih in družinskih obveznosti klasičnih predavanj ne bi uspeli obiskovati, in tiste, ki prebivajo v bolj odmaknjenih krajih in jim vožnja do šole predstavlja veliko finančno ali organizacijsko oviro. Za **podrobnejše informacije** v zvezi z višješolskim izobraževanjem se lahko obrnete na najbližje svetovalno središče za izobraževanje odraslih (kontakte najdete na zadnji strani časopisa), na Višješolsko prijavno službo (tel.: 03 4285 882) ali neposredno na izbrane višje strokovne šole.

Erika Švara

Svetovalno središče Postojna

Razpis za vpis v višje strokovno izobraževanje v študijskem letu 2012/2013:

www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/vpis/12/Razpis_visje_2012_2013.pdf

Jadranka Šinko:

Izjava

Če me kdo vpraša, kaj sem, ponosno povem, da sem danes po mnogih preobratih vesela upokojenka. Prav letos mineva 10 let, kar so me z Zavoda RS za zaposlovanje napotili v na sveže odprto Svetovalno središče v Postojni. Iz Ljubljane sem se preselila v Pivko, bila sem brez službe in v novem kraju sem se počutila nekoliko zgubljeno in prepuščeno samo sebi. S pomočjo izkušenih svetovalcev sem napisala veliko prošenj za zaposlitev in se na njihovo pobudo udeležila številnih dejavnosti. Udeležila sem se tečaja računalniškega opismenjevanja za odrasle, obiskovala sem Središče za samostojno učenje, vanj tudi sedaj še pogosto zahajam. Vključila sem se v tečaj angleškega

jezika, opravila sem usposabljanje za socialno oskrbovalko na domu in postala prostovoljka. Po upokojitvi sem se vključila na Univerzo za tretje življenjsko obdobje, kjer se redno udeležujem tečajev tujih jezikov, ustvarjalnih delavnic in seminarjev na temo zdravega načina življenja in medosebne pomoči.

Novosti v visokošolskem izobraževanju odraslih

Preden se odločite za študij

Razmislek o študiju je povezan z vprašanji: Kaj si res želim? V čem sem res dober/dobra? Kaj bi me v življenju veselilo početi? Izbira študijskega programa pa je povezana tudi z odgovori na vprašanja: Kako je z omejitvami vpisa? Koliko točk je bilo potrebnih za vpis v določen študijski program? Kako je z možnostjo zaposlitve po končanem študiju?

Pri izbiri študijskega programa preglejte Razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe v letu 2012/2013. V Razpisu najdete široko paleto možnosti študija: poleg koncesioniranih dodiplomskih programov Univerz v Ljubljani, v Mariboru, na Primorskem, v Novi Gorici, in samostojnih študijskih zavodov, ki ponujajo redni in izredni študij, najdete tudi ponudbo nekoncesioniranih dodiplomskih programov zasebnih samostojnih visokošolskih zavodov. Ker ti študijski programi niso koncesionirani, se tako za redni kot za izredni študij plačuje šolnina. Ob tako široki paleti možnosti tako krajevno kot vsebinsko boste zagotovo našli primeren študijski program.

Tristopenjski študij

Visokošolski študij je razdeljen na tri stopnje: diplomska, magistrska in doktorska stopnja. Diplomaska stopnja (1. stopnja) je razdeljena na visokošolski strokovni program in univerzitetni program. Namenjena je pridobivanju veščin in znanj, pomembnih za uspešen vstop v svet dela. Obe vrsti študijskega programa trajata 3 leta (razen izjem). Krajši študijski programi pomenijo hitrejšo pot do zaposlitve. Magistrski študij (2. stopnja) traja dve leti (razen izjem). Namenjen je nadaljnjemu poglobljanju študija 1. stopnje ali dopolnitvi znanja z drugim področjem študija (kombinacija disciplin). Diplomant 2. stopnje je pripravljen za nadaljevanje študija in samostojno raziskovanje na doktorski ravni (3. stopnja) ali za vstop na trg dela.

Prehodnost med programi in stopnjami

Med programi in stopnjami je možna sprememba študija na isti stopnji. Možna je prehodnost med višješolskimi programi in programi 1. stopnje kot tudi prehod na drugo študijsko področje na višji stopnji, ob upoštevanju meril za prehodnost. V primeru, da študent želi po prvi stopnji zamenjati strokovno področje, lahko fakulteta za vpis na 2. stopnjo zahteva do največ 60 KT točk diferencialnih obveznosti, torej eno dodatno leto študija.

Vpis na univerzitetne programe tudi s poklicno maturo in 5. predmetom

Veliko visokošolskih zavodov v šolskem letu 2012/2013 ponuja možnost vpisa na univerzitetne študijske programe 1. stopnje kandidatom, ki so zaključili izobraževanje s poklicno maturo in opravljenim 5. predmetom v okviru splošne mature.

Pogosta vprašanja

- ***Ali obstaja starostna omejitev za vpis v redne in izredne visokošolske študijske programe?*** Za vpis v redne ali izredne visokošolske študijske programe ni starostne omejitve.
- ***Ali se lahko tudi zaposleni kandidat prijavi za redni študij?*** Zaposleni kandidat se lahko prijavi za redni študij, vendar kot zaposleni nima pravic, ki izhajajo iz statusa študenta.
- ***Kolikokrat lahko študent v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program?*** Študent lahko enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program ali smer v rednem načinu študija, potem se lahko izobražuje samo v izrednem načinu študija. Če koristi eno ali drugo možnost, potem ne more več koristiti statusa absolventa.

Mojca Sikošek
Svetovalno središče Ljubljana

Več informacij o visokošolskih programih in fakultetah je na spletni strani: www.vpis.uni-lj.si

Priznavanje in vrednotenje predhodno pridobljenega znanja – koristi za udeleženca

Ljudje se učimo na različne načine ter na različnih mestih (skozi raznovrstne aktivnosti – usposabljanja na delu, delovne izkušnje, prostovoljne dejavnosti, prostčasne aktivnosti idr.), zato ni pomemben le učni (izobraževalni) proces, temveč učni dosežki. Vsi učni dosežki odraslih, ki so rezultat formalnega, neformalnega ali priložnostnega učenja, morajo biti v skladu s strategijo vseživljenjskega učenja ovrednoteni in priznani ne glede na način, na katerega so bili pridobljeni.

Postopek vrednotenja in priznavanja predhodno pridobljenega znanja posamezniku prinaša mnoge koristi, vezane na osebnostni in poklicni razvoj. Ovrednotenje učnih dosežkov osebi omogoči vpogled v njene prave zmožnosti ter ji pomaga razumeti položaj, v katerem se trenutno nahaja, priznavanje pa doda vrednost njenemu predhodnemu učenju, ki se je sama mnogokrat niti ne zaveda. Izobraževalno nedejavne osebe skozi postopek vrednotenja predhodno pridobljenega znanja pridobijo motivacijo za vključitev v izobraževanje na izbrani zahtevnostni ravni, vrednotenje lahko pripomore k priznanju dela programa, ali pa na ta način pridejo celo do popolne formalne izobrazbe in usposobljenosti ter s tem prihranijo pri času in stroških.

Pri pripravi sistematičnega pregleda dosežkov in sposobnosti posameznika, pridobljenih s formalnim,

V Sloveniji je možnost priznavanja in potrjevanja že pridobljenega znanja in izkušenj že uveljavljena v sistemu pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij – NPK. Natančen seznam vseh NPK in druge informacije o postopku pridobivanja NPK sta na voljo na spletnih straneh www.nrpslo.org in www.npk.si.

neformalnim in priložnostnim učenjem ali z delovnimi in življenjskimi izkušnjami, je posamezniku v pomoč **portfolijo ali zbirna mapa**, katere namen je podrobno predstaviti kandidata in njegove učne dosežke različnim interesnim skupinam, kot so delodajalci, sodelavci, institucije izobraževalnega sistema idr. Portfolijo spodbuja refleksijo posameznika o opravljenem delu, pridobljenih izkušnjah in učenju, o tem, kdo je in kakšni so njegovi življenjski cilji, ter na ta način podpira njegov osebnostni razvoj. S pomočjo samoocene spozna, katere sposobnosti in lastnosti so značilne zanj ter kaj ga v življenju motivira, služi pa lahko tudi kot ogrodje za opredelitev osebnega učnega načrta. Na drugi strani priprava zbirne mape koristi pri iskanju zaposlitve, saj osebe na ta način delodajalcem prikažejo svoje spretnosti in izkušnje, v primeru priprave portfolija v elektronski obliki (ePortfolijo) pa se lahko na trgu dela predstavijo na inovativen način.

Priprava portfolija, vrednotenje ter priznavanje predhodno pridobljenega znanja imajo torej številne pozitivne vplive na posameznikovo spoznavanje samega sebe (osebnih kvalit, lastnih spretnosti in znanja ter učnih dosežkov), spodbujajo osebnostni razvoj (dvig samozavesti) in učenje (beleženje lastnega učenja, pomoč pri odločitvi o nadaljnjem usposabljanju, zbiranje dokazil z namenom priznavanja naučenega) ter nazadnje posredno vplivajo tudi na posameznikov profesionalni razvoj.

Če vas priprava portfolija zanima, se lahko obrnete na eno od svetovalnih središč za izobraževanje odraslih, kjer vam ga bodo z veseljem pomagali pripraviti.

Tanja Sovulj in Lea Zlodej
Svetovalno središče Gorenjska

Možnosti izobraževanja za brezposelne

Iskanje zaposlitve je v današnjem času pogosto težavno, saj lahko vzame kar nekaj časa in energije, da prinese pozitivne rezultate. Status brezposelnosti večina ljudi sprejme zelo negativno, po drugi strani pa lahko čas iskanja druge zaposlitve vzamemo kot priložnost za osebno rast in za aktivno pridobivanje tistih znanj, ki bodo prispevala k večji fleksibilnosti, zaposljivosti in konkurenčnosti na trgu dela.

Težave brezposelnih se tesno prepletajo z izobraževanjem. Pogosto v svetovalnem središču s strankami poleg odkrivanja zaposlitvenega cilja odkrivamo tudi njihov izobraževalni cilj. Nema lokrat ugotovimo, da je za pridobitev zelene zaposlitve potrebno pridobiti določene formalne pogoje (npr. izobrazba, strokovni izpit, nacionalna poklicna kvalifikacija, različni izpiti ipd.). Skozi svetovalni pogovor brezposelnim pomagamo pri ugotavljanju lastnih interesov in potreb, sposobnosti ter kompetenc, ki jih imajo, da bodo lažje dosegli svoj zaposlitveni cilj. Skupaj tudi pregledamo možnosti v okolju za vpis v zelen program ali tečaj. Pomagamo jim z informacijami o finančnih pomočeh pri izobraževanju ter jim nudimo podporo med samim izobraževanjem, spremljamo njihov napredek in nudimo pomoč pri učenju posameznih predmetov. Usmerjamo jih tudi v pridobivanje prenosljivih znanj, veščin in kompetenc, ki jih lahko s pridom uporabijo na različnih delovnih mestih.

V Svetovalnem središču Novo mesto je dobra polovica strank brezposelnih. Ta odstotek pa se iz leto v leto

Več informacij o možnostih zaposlovanja in razvoja kariere najdete na spletnih straneh:

- Zavoda RS za zaposlovanje: www.ess.gov.si
- spletnem portalu e-svetovanje: apl.ess.gov.si/eSvetovanje
- spletnem portalu »mojaizbira«: www.mojaizbira.si
- EURES – evropskem portalu za zaposlitveno mobilnost – www.ess.gov.si/eures

zaradi razmer na trgu dela še povečuje. Pomagamo tako dolgotrajno brezposelnim, kot prvim iskalcem zaposlitve, ki so brez delovnih izkušenj. Vsem je isti cilj čim prej najti zaposlitev, da lahko rešijo svoje socialne in finančne stiske. Ugotavljamo, da le z dolgotrajnejšo pomočjo brezposelni osebi vlijemo voljo do izobraževanja in pridobivanja novih znanj ter jo opremimo z osnovnimi veščinami, ki so potrebne pri iskanju zaposlitve.

Naše izkušnje kažejo, da se stranke v središču počuti-jo sprejete in so pripravljene spregovoriti o vseh težavah, ki jih pestijo, kar pa je temelj za uspešno svetovalno delo in korak bližje k izpolnitvi njihovega cilja.

Tina Strnad
Svetovalno središče Novo mesto

Nekatere brezplačne oblike informiranja in svetovanja zanimive za brezposelne:

- Informacije o aktualnih javnih povabilih in razpisih Zavoda za zaposlovanje za spodbujanje zaposlovanja brezposelnih (*Zaposli me, Usposabljanje na delovnem mestu ...*),
- Informacije o javnih povabilih in razpisih Sklada za razvoj kadrov in štipendije o sofinanciranju izobraževanja,
- Svetovanje o odprtju samostojne dejavnosti,
- Pomoči, ki pomagajo odpravljati osebne in finančne težave,
- Informacije o brezplačnih usposabljanjih v tujini (npr. Grundtvig delavnice).

Možnosti vključitve v nekatere brezplačne programe in dejavnosti zanimive za brezposelne, ki krepijo zlasti prenosljive kompetence:

- Programi aktivne politike zaposlovanja Zavoda RS za zaposlovanje (*usposabljanje za iskanje zaposlitve, usposabljanje za delo in poklic*),
- Programi za Dvig ravni pismenosti (*računalništvo, usposabljanje za življenjsko uspešnost*),
- Različni neformalni programi (*kot npr. Za večjo konkurenčnost na trgu dela v okviru projekta SNIO ali PUM – projektno učenje za mlajše odrasle*),
- Delavnice in predavanja v okviru vsakoletnega Tedna vseživljenjskega učenja,
- Tečaji slovenskega jezika za tujce,
- EDUS – središče za samostojno učenje (*možnosti samostojnega učenja ob pomoči mentorja – tuji jeziki, računalništvo, pisanje vlog, ponudb in življenjepisa za zaposlitev ...*).

Več informacij o programih in podpornih dejavnostih dobite v posameznem svetovalnem središču.

Svetovalna podpora med izobraževanjem

Hiter tehnološki razvoj, proces globalizacije, razvoj informacijske tehnologije in s tem razvoj novih načinov komuniciranja vplivajo na to, da vsako pridobljeno znanje zastara v nekaj letih. Če želimo biti uspešni in iti v korak s časom, moramo svoje znanje neprestano dopolnjevati in izpopolnjevati.

Odrasli se na pot učenja in izobraževanja odpravijo z najrazličnejšimi spodbudami, željami in interesi – od najbolj praktičnih, kot je izboljšanje pogojev dela, socialnega statusa in materialnega položaja, do tistih, ki se dotikajo samouresničevanja in vsestranskega razvoja osebnosti. Odločitev za vključitev v daljše izobraževanje v obdobju odraslosti pa ni lahka odločitev. V tem času se srečajo z najrazličnejšimi ovirami, ki lahko močno vplivajo na njihovo zmanjšanje motivacije za izobraževanje in jih včasih celo odvrnejo od želje po njegovem dokončanju, zato je svetovalna podpora v tem obdobju še toliko bolj pomembna.

V Svetovalnem središču Koroška tej skupini zaposlenih odraslih v zadnjih letih namenimo precejšen del svojih aktivnosti. V različnih programih za pridobitev izobrazbe ali poklica izvajamo motivacijske delavnice in skupinska svetovanja, s katerimi želimo udeležencem približati svojo dejavnost.

Pri svetovalnem delu so nam v pomoč najrazličnejši svetovalni pripomočki. Pomagajo nam pri samem vodenju svetovalnega procesa. Z njimi v svetovalnem pogovoru lažje utemeljujemo svoje ugotovitve in predloge, služijo pa nam tudi kot dopolnilo, ko želimo svetovance opremiti z ustreznimi informacijami.

Vrste pomoči so različne. Pri vrednotenju učnih dosežkov in pri načrtovanju in spremljanju njihovega

nadaljnega izobraževanja pomagamo tako odraslim, ki se trenutno izobražujejo, kot tudi tistim, ki so se pred časom že izobraževali, a izobraževanja niso zaključili. Pomagamo jim pri oblikovanju osebne mape učnih dosežkov, pri zastavljanju učnih ciljev in načrtov za njihovo uresničitev ter pri oblikovanju osebnega izobraževalnega načrta.

Pri premagovanju denarnih težav, povezanih z njihovim izobraževanjem, jim posredujemo informacije o možnostih finančne pomoči in sofinanciranja izobraževanja. Ko na njihovi izobraževalni poti stopijo v ospredje ovire, kot so prevelika zaposlenost, pomanjkanje časa za učenje, odsotnost podpore delodajalca ali družinske težave, jih spodbujamo, motiviramo in pomagamo pri razmišljanju za iskanje izhoda iz nastale situacije.

Velikokrat pa se zatakne pri samem učenju. Na uspešno učenje vpliva več dejavnikov. To pomeni, da uspeha ali neuspeha ni mogoče pripisati samo učnim navadam, slabi motivaciji za učenje ali mogoče le slabemu načrtovanju oz. organizaciji učenja. Najpogosteje gre za kombinacijo različnih dejavnikov, ki so med seboj povezani in vplivajo na proces učenja pri posamezniku. Zato v našem svetovalnem središču posebno pozornost namenimo samemu procesu učenja. Posameznikom pomagamo pri spoznavanju učinkovitih učnih strategij, pri prepoznavanju sebe kot učenca, svojih močnih in šibkih področij učenja, pri utrjevanju motivacije za učenje in uspešnih učnih navad ter pri učinkovitejši organizaciji časa pri učenju. Za različne ciljne skupine pa izvajamo tudi delavnice o učenju učenja. Teme delavnic so »Učni tipi in učni stili«, »Učinkovite učne strategije I. in II. del«, »Spomin, pomnjenje, koncentracija«, »Uspešno opravljanje izpitov« ter »Pomoč staršev pri učenju otrok«. Delavnice izvajamo v različnih krajih Koroške. V okolju so dobro sprejete, saj smo jih v dobrih dveh letih izpeljali 42, v njih pa je bilo vključenih 367 udeležencev.

To nas veseli, saj se zavedamo, da s tem omogočamo posameznikom, da postanejo bolj učinkoviti, prilagodljivi in samoorganizirani učenci, ki uporabljajo svoje znanje in spretnosti v različnih družbenih kontekstih.

Bernarda Mori Rudolf
Svetovalno središče Koroška

Možnosti svetovanja in izobraževanja za starejše – medgeneracijsko izobraževanje

Učenje je res vseživljenjski proces. V tem času se znajdemo v različnih vlogah. Najprej smo učenci, potem učitelji, pa znova učenci in učitelji. Ti dve vlogi se skozi proces učenja v življenju ves čas izmenjujeta in dopolnjujeta. Odrasli se radi učimo. Ne glede na leta. Temu notranjemu glasu z veseljem prisluhnemo tudi v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih.

Starejši odrasli se zanimajo za različne oblike neformalnega znanja, tistega, ki ne prinese spričevala ali diplome, ampak je uporabno. Takšno, ki jim bo pomagalo biti v koraku s časom, s sodobno tehnologijo, z novostmi, finančno pismenostjo pa tudi takšno, ki prinaša osebno rast, novo znanje jezika ali pa je preprosto namenjeno urjenju uma ali aktivni izrabi prostega časa. Predvsem se zanimajo za različna brezplačna izobraževanja, saj jih veliko nima dovolj finančnih sredstev za izobraževanje. Starejšim odraslim so na voljo različne brezplačne možnosti učenja v računalniških tečajih, učenje uporabe digitalne fotografije, bankomata, možnosti različnega samostojnega učenja s pomočjo mentorja v središčih za samostojno učenje po vsej Sloveniji, različne poljudne brezplačne delavnice v okviru centrov vseživljenjskega učenja, ki prav tako delujejo po vsej Sloveniji. Vse te možnosti financira Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Starejši odrasli se lahko udeležijo Grundtvig delavnic na različne teme tudi v tujini ali se pridružijo skupini v kakšnem evropskem projektu, ki je v skladu z njihovimi željami.

Veliko možnosti izobraževanja imajo starejši na univerzah za tretje življenjsko obdobje, kjer se lahko vključijo v različne tečaje, npr. tujih jezikov, računalništva, prava ipd. Univerze delujejo v različnih slovenskih krajih in so dostopne mnogim starejšim. Na spletni strani Seniorji.info starejši najdejo veliko uporabnih informacij, tudi o

- Univerza za tretje življenjsko obdobje: www.univerzazatretjeobd-drustvo.si
- Seniorji.info: www.seniorji.info/index.php
- Simbioz@: www.simbioza.eu/izobrazevanja.html
- Grundtvig delavnice: www.cmepius.si/vzu/grundtvig/delavnice.aspx

možnostih izobraževanja. Na ljudskih univerzah pripravljajo brezplačne izobraževalne programe za starejše – Računalniška pismenost, Razgibajmo življenje z učenjem, ipd. Letos se bo ponovno odvijala tudi Simbioz@ - projekt medgeneracijskega sodelovanja, kjer mladi učijo starejše računalniške pismenosti. Poleg delavnic na temo osnovne uporabe računalnika, interneta in elektronske pošte pa so organizatorji letos poskrbeli še za dva nova modula, ki bosta udeležencem pomagala uspešno premagovati izzive digitalne dobe – mobilna telefonija in družabna omrežja.

Nekateri starejši odrasli se udeležujejo različnega učenja zaradi druženja, prijateljstev, da niso osamljeni. Premnogi imajo tako čudovito energijo, da bi jo bilo škoda puščati za štirimi stenami. V skupinah so starejši odrasli različnih starosti, zato je vsako izobraževanje tudi medgeneracijsko izobraževanje in medgeneracijsko sodelovanje ter izmenjava energij, znanj, izkušenj in učenje drug od drugega. V evropskem letu aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti se v svetovalnih središčih še posebej trudimo, da starejše odrasle z različnimi aktivnostmi spodbujamo in motiviramo, da zmorejo več, tudi tisto, kar si že dolgo želijo.

Biserka Plahuta
Svetovalno središče Velenje

Alojz Penšek, 84 let;

lzejava

Pred petdesetimi leti sem učil na takratni Delavski univerzi tečaje za kopače. Še vedno se rad izobražujem. Redno spremljam katalog LU Velenje. Na občnem zboru društva upokojencev nam je prišlo na uho, da bo 60-urni brezplačni tečaj računalništva. Vanj sem takoj pritegnil tudi mojo partnerico, ki je tudi bila začetnica. Najina srečanja so bila med drugim namenjena dopolnjevanju znanja. Ker starejše ljudi spomin hitreje zapušča, je to znanje zelo dobro večkrat letno obnoviti. Pridružila

se bova tudi obnovitvenemu tečaju, da osveživa spomine na doseženo znanje. Še vedno sem aktiven v raznih organizacijah, kjer se udeležujem izletov, plesov in druženja. Pohodništvo pa je moja stalna skrb.

Aktualne vsebine za vsak dan

Leta 2020 bo v Evropi več kot 50 odstotkov ljudi starejših od 50 let. Delovna doba se daljša, zato bomo morali poskrbeti zase. Vlagati bomo morali v svoje znanje, v svoje zdravje, tako da bomo lahko delali, se izobraževali in polnovredno živeli.

Kaj pravzaprav to pomeni? Nenehno se bomo morali izobraževati, in to ne samo z namenom pridobivanja formalne izobrazbe (spričevala, diplome), ampak tudi širokega spektra neformalnih znanj. Formalna izobrazba je pogoj, da se lahko prijavimo na razpisano delovno mesto, premalo pa se zavedamo, da pri izbiri kandidata za službo odločajo med drugim tudi druga neformalna znanja, razgledanost, vsestranskost.

Kar 35 odstotkov obiskovalcev našega središča išče informacije in nasvet za neformalne oblike izobraževanja za delo, poklic in osebno rast. Velikokrat se te vsebine prepletajo in dopolnjujejo s poklicnim in osebnim življenjem.

Znanja in spretnosti, ki jih naši obiskovalci potrebujejo za opravljanje svojega dela, so s področij računalništva, tujih jezikov, zakonodaje (npr. ZUP), pedagoško-andragoških usposabljanj, slepega tipkanja, dela s problematičnimi strankami, timskega dela.

Ravno tako je tudi veliko takih, ki jih zanimajo vsebine za osebno rast, npr. konflikt in mediacija, retorika, komunikacija, teme, ki se nanašajo na družinske

in partnerske odnose, pa tudi alternativne vsebine in veščine. Vedno več je zanimanja za homeopatijo, pozitivno mišljenje, ekologijo (npr. biodinamično gospodarjenje) in tudi svetovanje za osebni videz (t.i. image consulting).

Vključevanje v različne delavnice, predavanja, predstavitve, tečaje, seminarje ipd. – vse to nam omogoča, da širimo socialno mrežo. Pomaga nam pri iskanju službe, pri pridobivanju novih informacij, veščin, znanj in izkušenj.

Ker je psihofizično zdravje za vse nas zelo pomembno, naše svetovance osveščamo o nujnosti telesne aktivnosti in možnostih zanjo. Učimo jih pozitivnega mišljenja in jim svetujemo primerno gradivo ali izobraževanja s temi vsebinami. Tako bodo sprejemali probleme kot izzive in nove priložnosti za poklicno in osebno rast, odprti bodo do soljudi in pozitivno naravnani. Z vsako novo potrditvijo se bodo počutili bolje. Izboljšala se bo njihova samopodoba, postali bodo samozavestnejši in odločnejši pri doseganju ciljev.

Ravno v tem času recesije in težav, ki nas spremljajo, potrebujemo veliko podpore, ki jo svetovalni pogovor v našem središču zagotovo ponuja. Zatorej pogumno poiščite pot do nas, da skozi pogovor skupaj poiščemo nove poti in nove priložnosti.

Ksenija Petek

Svetovalno središče Nova Gorica

Mirica Vasle:

Dobitnica priznanja ACS za izjemne učne dosežke v letu 2011

Mirica je bila ob prvem obisku Svetovalnega središča Žalec zaradi neustrezne izobrazbe in težav s prevozom težko zaposljiva oseba. Po več svetovalnih pogovorih sta skupaj s svetovalko ugotovili, da bi bilo zanjo najbolje, da se preusmeri v poklic trgovec. Kmalu po tem, ko je izobraževanje končala, je dobila zaposlitev v trgovini s tekstilom. Z izobraževanjem je nadaljevala, vpisala se je in zaključila še program v srednjem strokovnem izobraževanju, danes pa obiskuje visokošolsko strokovno izobraževanje – smer turizem.

Izobraževala se je tudi v neformalnih izobraževalnih programih, obiskovala je študijski krožek ter redno zahajala v središče za samostojno učenje. Vključila se je v tečaje angleščine, španščine ter računalništva. Mirica je tudi zelo ustvar-

Foto: Jure Plšec

jalna, saj je izdala pesniško zbirko v elektronski obliki, njena velika želja pa je, da nekoč izide tudi v tiskani obliki. Za svoj trud je bila že dvakrat nagrajena, saj je leta 2011 prejela Oskarja za učenje, ki ga podeljuje UPI – Ljudska univerza Žalec, v letu 2012 pa še nagrado Andragoškega centra za izjemne učne dosežke v letu 2011.

POMOČ za prebivalce Pomurske regije

BREZPLAČNE POMOČI IN PODPORE

Odrasli se zaradi zahtev časa, potreb dela ali želje po osebnem razvoju vedno pogosteje odločamo za različne organizirane oblike učenja in izobraževanja. Da bi bili pri učenju uspešni, potrebujemo pred, med in po vključitvi ustrezne pomoči in podpore. Najprej za to, da se sploh vključimo, pozneje pa zato, da smo pri učenju uspešni – od finančnih, informativno svetovalnih, učnih in drugih.

Za uspešnost učenja pa so pomembne tudi pomoči in podpore za vse različne prijetne in manj prijetne stvari, s katerimi se v življenju srečujemo in potrebujemo informacije, pomoč in nasvet zato, da bi za dilemo, težavo ali probleme našli pravo rešitev. Še posebej so informacije o možnih pomočeh in podporah pomembne za tiste odrasle, ki imajo do izobraževanja težji dostop. ranljive skupine odraslih.

Ob izvajanju informativno svetovalne dejavnosti in ob iskanju različnih pomoči in podpor, ki so odraslim na voljo v naši regiji, smo v Svetovalnem središču Murska Sobota postopoma vzpostavili neformalno mrežo t.i. podpornih partnerjev.

Ob velikih pretresih na trgu dela v Pomurju je v oktobru 2010 v Murski Soboti potekalo strokovno srečanje z naslovom Brezplačne pomoči in podpore za prebivalce pomurske regije. Na srečanju so predstavniki Andragoškega centra Slovenije, Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in svetovalnega središča prvič predstavili idejo, da bi na enem mestu zbrali in predstavili organizacije, ki ponujajo brezplačno pomoč in podporo.

Kasneje smo se v ta namen povezali z Informacijsko točko Evropske komisije Europe Direct Murska Sobota, ki deluje v okviru Zavoda PIP, in v okviru partnerskega projekta sklenili dogovor o vzpostavitvi posebne spletne strani, kjer bi zbrali vse tovrstne, za prebivalce regije še kako pomembne informacije.

V juliju 2011 smo predstavili nastalo spletno stran v okviru projekta Brezplačne pomoči in podpore www.po-pomoc.si. V septembru istega leta smo objavili še

»Kdor prosi za pomoč, se je napotil po moč.«
dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič

brošuro. Spletna stran se sprti dopolnjuje, na njej pa je trenutno predstavljenih 36 organizacij in ustanov. Za informativno-svetovalno delo sta spletna stran in brošura pomembni zato, ker so na enem mestu zbrani različni ponudniki in informacije o njihovih storitvah in kontaktih. Za vse predstavljene pa je pomembno, da se medsebojno povezujemo, se poznamo in da lahko našim strankam nudimo celovite informacije na enem mestu.

»Ni čudno, da najboljše prakse svetovanja in informiranja prihajajo iz najbolj deprivilegiranih okolij. Seveda, če imajo nosilci dejavnosti odprte oči in ušesa. In v Murski Soboti jih imajo. Skupino PoMoč sestavlja preko trideset organizacij, ki ponujajo različne brezplačne pomoči uporabnikom. Združili so svoje strokovno znanje in produkte ter uporabnikom prihranili tekanje od vrat do vrat in jim s tem omogočili, da si najprej pomagajo brez denarnice. In da se s svetovalnega pogovora odpravijo z več moči.« je povedala dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič na predstavitvenem filmu o projektu PoMoč.

Alojz Sraka in Dejan Dravec
Svetovalno središče Murska Sobota

Od 15. septembra ima Andragoški center Slovenije (ACS) odprt **Razpis za priznanja ACS za promocijo učenja in znanja**. Od leta 1997 smo jih podelili že 183. Lanske zgodbe so zopet navdušile mnoge, zato vas vabimo, da vse, ki v svojem okolju prepoznate posameznika, društvo, skupino ali ustanovo, podjetje, lokalno skupnost, ki bi lahko bili z lastnim učenjem ali svojim

strokovnim delom ambasadorji vseživljenjskega učenja, ga/jo predlagate za priznanje. Več o razpisu preberite na spletnem naslovu tvu.acs.si/priznanja ali pokličite na ACS (01/5842 560) – razpis je odprt do 14. oktobra 2012. Zgodbe dosedanjih dobitnikov priznanj (v sliki in besedi) najdete na strani tvu.acs.si/priznanja/dobitniki

Možnosti sofinanciranja izobraževanja

Izobraževanje odraslih je v večini primerov povezano s stroški (šolninami, tečajninami idr.) pri katerih za naložbo potrebujemo tudi nekaj kapitala (finančnega). K sreči je v našem izobraževalnem sistemu in sistemu nasploh kar nekaj možnosti za pridobitev sredstev za izobraževanje ali za povrnitev že opravljenih naložb v izobraževanje, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

Javni razpisi in javni pozivi:

Javno povabilo k prijavi za sofinanciranje šolnin za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja v šolskih letih od 2007/2008 do 2012/2013

Namen javnega povabila je večja dostopnost izobraževanja, povečanje splošne izobrazbenosti odraslih do zaključene srednješolske izobrazbe ter zaposlitvenih možnosti posameznikov.

Sofinancirane bodo šolnine tistih vlagateljev, ki so v navedenih šolskih letih zaključili celoten ali del programa **srednješolskega izobraževanja odraslih** (nižje poklicno, srednjega poklicnega, srednjega strokovnega, poklicno tehničnega in gimnazijskega izobraževanja). Lahko pridobijo povrnitev **do 90 % upravičenih stroškov šolnin** za uspešno opravljene obveznosti:

- po osebni izobraževalni načrtu **v posameznih šolskih letih/letnikih**;
- zaključeno izobraževanje;
- **delovodski, poslovodski ali mojstrski izpit**;
- priprave z opravljeno splošno oziroma **poklicno matura ali zaključnim izpitom**;

- **diferencialne izpite**;
- v okviru prekvalifikacije za posamezno šolsko leto **po osebni izobraževalni načrtu**;
- **maturitetni ali poklicni tečaj**.

Podrobnosti o razpisu najdete na spletni strani: www.sklad-kadri.si/si/razpisi-in-objave/razpis/n/sofinanciranje-solnin-izobrazevanje-odraslih-2007-2013-107-jp.

Za objavo novih razpisov budno spremljajte spletno stran Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendiranje www.sklad-kadri.si, kjer so objavljeni razpisi za sofinanciranje izobraževanja.

Štipendije

V Sloveniji imamo različne vrste štipendij, ki jih na kratko predstavljamo:

Kadrovske štipendije so namenjene povezovanju človeških virov in zaposlovalne sfere. Podjetja lahko preko dolgoročnega načrtovanja zagotovijo razvoj ustreznih kadrov in tako spodbujajo razvoj podjetij. Informacije o kadrovske štipendijah zasledite na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije www.sklad-kadri.si. Ponekod lahko informacije o kadrovske štipendijah zasledite na spletnih straneh ali v glasilih podjetij, ki štipendije razpisujejo.

Zoisove štipendije so štipendije za nadarjene dijake in študente. Vse informacije najdete na spletni

Jože Pírh;

Dobitnik priznanja ACS za izjemne učne dosežke v letu 2011

Jože si najbolj od vsega želi biti neodvisen. Najprej se je naučil skrbeti sam zase. Naslednji, zanj izredno pomemben korak, je bila pridobitev izpita za avto. Za povprečnega posameznika to niti ni dosežek, ki bi ga bilo potrebno posebej izpostavljati, Jožetu, ki ima cerebralno paralizo in spastiko že od rojstva, pa je bilo potrebno vložiti več volje in energije. Ob strani pa so mu stali tudi žal že pokojna starša ter sorodniki, še posebej njegova teta. Do osmega leta ni ne hodil ne govoril. Po 19 napornih operacijah, predvsem pa z močno voljo do življenja in lastnim trudom, se mu je stanje izboljšalo. V prostem času se rad ukvarja z računalništvom, spremlja avtomobilizem, zelo rad

ima šport in redno spremlja športne oddaje, še posebej formulo 1. Želi se učiti računalništva tudi v smeri izpopolnjevanja na poklicnem področju. Njegove sanje so, da se osamosvoji in zaživi v svojem stanovanju. Rad obišče Svetovalno središče za izobraževanje odraslih Novo mesto, ki ga podpira na poti učenja in mu vliva zaupanje in voljo do nadaljnjih samostojnih korakov v življenju.

strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije www.sklad-kadri.si.

Državne štipendije so nadomestile prejšnje republiške štipendije, ki jih je do leta 2007 podeljeval Zavod RS za zaposlovanje.

Od spremembe zakonodaje na področju štipendiranja dalje **državne štipendije dodeljujejo Centri za socialno delo**.

Državno štipendijo lahko pridobijo dijaki in študenti, ki so starejši od 18 let in ki hkrati ob prvem vpisu v prvi letnik poklicne oziroma srednje šole niso bili starejši od 18 let oziroma ki ob prvem vpisu v prvi letnik višješolskega ali visokošolskega izobraževanja oziroma ob prvem vpisu na prvo, drugo ali tretjo stopnjo izobraževanja niso bili starejši od 26 let. Prav tako vlagatelji ne smejo hkrati prejemati katere od drugih štipendij ali drugih prejemkov za izobraževanje po drugih predpisih, ne smejo biti v delovnem razmerju oziroma ne smejo opravljati samostojne registrirane dejavnosti in ne smejo biti vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.

Vlogo za državno štipendijo je možno vlogo vložiti kadarkoli tekom leta pri pristojnem Centru za socialno delo. Če je stranka do štipendije upravičena, se ta dodeli od vključno meseca vložitve vloge dalje za posamezni izobraževalni program.

Podrobneje so pogoji, višina državne štipendije in dodatki, trajanje štipendiranja in podobno obrazloženi na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ).

Občinske štipendije – veliko slovenskih občin razpisuje različne štipendije. Pogoji za pridobitev so različni – včasih gre za štipendije za najbolj nadarjene, drugič za tiste iz socialno šibkejšega okolja in podobno, ali pa je meril več. Pogoje za pridobitev določi vsaka občina zase, enako velja tudi za višino štipendije. Nekatere občine štipendije razpisujejo v okviru enotnih regijskih štipendijskih shem. Več na www.sklad-kadri.si.

Štipendije za študij ali vseživljenjsko učenje v tujini

Nekaj razpisov za štipendije za študij v tujini najdete na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije www.sklad-kadri.si in na spletni strani Centra RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) www.cmepius.si, kjer najdete različne možnosti za financiranje vašega študija ali vseživljenjskega učenja v tujini.

Grundtvig delavnice

Grundtvig delavnice so namenjene vsem, ki ste starejši od 18 let in nimate statusa dijaka ali študenta ter si želite pridobiti mednarodno neformalno učno izkušnjo, ki ni vezana na poklicno in strokovno usposabljanje.

Vse informacije najdete na spletni strani CMEPIUS-a www.cmepius.si/vzu/grundtvig/delavnice.aspx.

Naštela sem osnovne vire, kjer lahko poiščete sredstva za uresničitev vaših izobraževalnih ciljev in poti. Vabimo vas, da se za vse dodatne, brezplačne informacije obrnete na vam najbližje svetovalno središče za izobraževanje odraslih. Njihova dejavnost in konkretni naslovi so zapisani na zadnji strani tega časopisa.

Nataša Kršak
Svetovalno središče Posavje

KOLOFON

INFO ISIO 2012–2013: Publikacijo so uredile Andreja Dobrovoljc, Tanja Vilič Klenovšek in Jerca Rupert, Andragoški center Slovenije. Časopis je nastal v okviru dejavnosti štirinajstih slovenskih Centrov vseživljenjskega učenja. Operacijo (dejavnost Centrov vseživljenjskega učenja) delno financirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Izvaja se v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostne usmeritve: Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja. Prispevke so pripravili: sodelavci 14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih, ki delujejo v okviru dejavnosti 14 Centrov vseživljenjskega učenja in sodelavki Andragoškega centra Slovenije. **Fotografije:** arhiv Andragoškega centra Slovenije, svetovalnih središč za izobraževanje odraslih in Jure Plešec. **Oblikovanje in prelom:** Irena Hlede, Pro anima d.o.o. **Tisk:** Tiskarna Pleško, **Naklada:** 7.000 izvodov. **Izdano:** september 2012

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih (imenujemo jih tudi središča ISIO) nudijo brezplačno svetovalno podporo vsem odraslim, ki se želite vključiti v različne formalne in neformalne oblike izobraževanja, vsem, ki se že izobražujete, pa potrebujete kakršen koli nasvet ali pomoč v zvezi z vašim izobraževanjem, pa tudi vsem, ki ste izobraževanje že zaključili in se sprašujete: »Kaj pa zdaj?«

V Sloveniji deluje mreža **14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih** pod strokovnim vodstvom Andragoškega centra Slovenije. V njih vas pričakujejo prijazni in strokovno usposobljeni svetovalci in svetovalke za področje izobraževanja odraslih. Svetovanje poteka v prijetnem okolju, zagotavljamo nepristranskost in zaupnost. Skozi enega ali več razgovorov se z vami pogovarjajo in vam svetujejo:

- pri **odločanju za izbiro vrste izobraževanja**;
- pri **načrtovanju osebne in poklicne kariere**;
- pri **vrednotenju vaših sposobnosti, izkušenj in znanja** - z razgovorom in s pomočjo različnih svetovalnih pripomočkov,
- pri **premagovanju učnih in drugih težav ter ovir, ki so povezane z izobraževanjem**;

- pri **načrtovanju in spremljanju vašega izobraževanja**;
- po **zaključenem izobraževanju**, kako poiskati delodajalca in kako mu učinkovito predstaviti svoje znanje, izkušnje in zmožnosti ali kako nadaljevati izobraževanje.

Obisk v svetovalnem središču je za uporabnike brezplačen, saj dejavnost svetovalnih središč podpirata in financirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport ter Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Poleg svetovanja na sedežu središča (sedež središč je v okviru dejavnosti Centrov vseživljenjskega učenja na eni od ljudskih univerz v regiji), svetovalci delujejo tudi v drugih krajih, kjer so dostopni na določen dan, ob določenem času. **Vse informacije** o tem najdete na navedenih naslovih v spodnjem okvirčku. Informacijo, nasvet ali pomoč lahko poleg osebnega obiska, dobite tudi po telefonu ali elektronski pošti. Za osebni pogovor priporočamo, da se nam najavite po telefonu. **Poiščite nas v svojem najbližjem Svetovalnem središču. Pričakujemo vas!**

Alenka Grželj

Regionalno Svetovalno središče Koper – Capodistria

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih

- 1 **Svetovalno središče Gorenjska, LU Jesenice**, Delavska ulica 1, Jesenice, tel: 04 583 38 05
- 2 **Regionalno Svetovalno središče Koper-Capodistria, LU Koper**, Cankarjeva 33, Koper, tel: 05 612 80 06, 040 469 521
- 3 **Svetovalno središče Koroška, MOCIS**, Partizanska 16, Slovenj Gradec, tel: 02 884 64 07
- 4 **Svetovalno središče Ljubljana, CDI Univerzum**, Grošljeva ulica 4, Ljubljana, tel: 01 510 22 70
- 5 **Svetovalno središče Maribor, AZM – LU Maribor**, Maistrova ulica 5, Maribor, tel: 02 234 11 34
- 6 **Svetovalno središče Murska Sobota, LU Murska Sobota**, Slomškova 33, Murska Sobota, tel: 02 536 15 76, 031 637 243
- 7 **Svetovalno središče Nova Gorica, LU Nova Gorica - LUNG**, Cankarjeva 8, Nova Gorica, tel: 05 335 31 19
- 8 **Svetovalno središče Novo mesto, RIC Novo mesto**, Topliška cesta 2, Novo mesto, tel: 07 393 45 52, 031 701 191
- 9 **Svetovalno središče Posavje, LU Krško**, Dalmatinova 6, Krško, tel: 07 488 11 70 (62), 051 306 113
- 10 **Svetovalno središče Postojna, LU Postojna**, Kolodvorska cesta 3, Postojna, tel: 05 721 12 82, 05 721 12 89
- 11 **Svetovalno središče Ptuj, LU Ptuj**, Mestni trg 2, Ptuj, tel: 02 749 21 53
- 12 **Svetovalno središče Velenje, LU Velenje**, Titov trg 2, Velenje, tel: 03 898 54 70
- 13 **Svetovalno središče Zasavje, Zasavska LU**, Trg svobode 11a, Trbovlje, tel: 03 563 11 91
- 14 **Svetovalno središče Žalec, UPI – LU Žalec**, Ulica Ivanke Uranjek 6, Žalec, tel: 03 713 35 65

